

Een geëffend land...
Een verzoend land...

Bericht van Grandchamp 2012

Een toekomst die al begonnen is ...

Een gebed leeft voortdurend in ons en voedt onze hoop: “*Laat uw goede Geest mij in een geëffend land*” (Psalm 143:10). Het helpt ons over de horizon heen te kijken naar een toekomst van vrede en gerechtigheid voor allen, naar een verzoend universum, naar de vervulling van alle beloften. Het nodigt ons uit ons heden – ons leven, onze verantwoordelijkheden – te laten oplichten door dit toekomstbeeld en de keuzen die we dagelijks maken erdoor te laten bepalen, wanneer we ontmoedigd dreigen te raken of dreigen te berusten bij alle beproevingen, alle schokkende gebeurtenissen in de hele wereld, de toenemende onveiligheid, de eindeloze conflicten waar hele volkeren onder lijden. Hoe snel verliezen wij de horizon uit het oog.

Een toekomst die begonnen is door de komst van Jezus en zijn doorgang door de dood naar het leven. Zijn hele leven heeft Hij zich laten leiden door Gods goede Geest, tot in de duisternis van zijn lijden, zonder ooit kwaad met kwaad te vergelden, zonder wraak te nemen, zonder toe te geven aan de spiraal van geweld. Minachting, haat en verwerping beantwoordde Hij met een nog grotere liefde: “*Vader, vergeef het hun...*”, de dood omvormend tot een weg ten Leven.

Zijn Opstanding is de komst van iets absoluut nieuws in de wereld en in onze geschiedenis. Zij opent een nieuw perspectief voor de mensheid en voor de hele schepping. Als eerste uit de doden opgestaan heeft Jezus voor ons de weg bereid van het onverhoopte, die van een nieuwe mensheid, van een geëffend land. Alles is voltooid, alles is gegeven, maar in de **kiem**. “*Geheimvolle opstanding, ... omdat het zich voltrekt in het verborgene (...), zich niet opdringt van buitenaf. Zij is een fontein van nieuw leven dat van binnenuit ontstaat*” (E. Leclerc). Een kiem van leven geroepen om te bloeien en zich te ontplooiën door de Geest van Pinksteren.

*Alles is voltooid.
alles is gegeven,
maar in de kiem*

Pasen, Pinksteren, eenzelfde geheimenis, een beslissend gebeuren die de gehele kosmos raakt. Vanaf nu doordringt Gods Geest onze aarde, de aarde in onszelf en de aarde waarop wij leven. *De hele schepping zucht nu in barensweeën* bij de geboorte van een nieuwe wereld. *Zij wacht met reikhalzend verlangen op het openbaar worden van de zonen en dochters van God (Rom.8,19-22)*. Haar toekomst is nauw verbonden met de ontwikkeling van de mens. Zij heeft de mens nodig om tot voltooiing te komen want de toekomst wordt in ons, microkosmos als we zijn, voorbereid. Zo **wacht** de schepping er op dat steeds meer mensen opstaan die verzoend zijn en in vrede leven, op *die grote menigte broeders en zusters* waarvan Jezus de eerste is.

Werken om nieuw leven op aarde te brengen, het leven van Christus in ons, is de weg van een heel leven. Wij mogen het Woord ontvangen, zoals Maria, het in ons vlees te laten worden en vrucht te dragen: als getuigen van de opgestane Heer, van de vergeving van God, vredestitelers zijn. God neemt niet onze plaats in. Hij vraagt ons ons in vrijheid met Hem te verbinden. Hij nodigt ons uit mee te werken met de Geest, om van binnenuit op te gaan in het ritme van het leven dat geboren wil worden. Een laten gebeuren, wat niet passiviteit is maar een met heel ons wezen deelnemen aan deze geboorte. Zo legt God de voltooiing van Zijn werk in onze handen.

... *In een geëffend land* ... Instemmen met het plan van God en het actief tot het onze maken betekent het leven van ons zelf, van de wereld en van de Kerk ontcijferen, lezen en ontvangen in het licht van de universele verzoening :

- onvermoeibaar bij de Bron blijven en meewerken met een langzaam en geduldig omvormingsproces van innerlijke heel-wording, van toename van de ruimte van het hart om mensen te worden open naar elkaar.
- de weg van vertrouwen durven gaan, open naar de ander die zo verschillend is (cultuur, gezindte, religie...), hem tegemoet gaan en weigeren zich te laten inperken door angst, wantrouwen of allerlei vooroordelen.
- iedere dag weer leven vanuit de vergeving, de enige mogelijkheid voor een nieuw begin in relaties.
- kiezen voor een eenvoudig leven, voor solidariteit en het delen van onze bezittingen, voor onderlinge rechtvaardigheid.
- groeien in het besef van onze fundamentele onderlinge afhankelijkheid binnen al het geschapene, wat aanzet tot nederigheid. Wij zijn wel behoeders van de schepping, maar ook schepselen onder de schepselen.

Leren leven in gehoorzaamheid aan de Geest, bron van goedheid, als een met God verzoend mens. Met mannen en vrouwen uit alle tradities op weg gaan naar deze toekomst die al begonnen is. Dag na dag de horizon voor ogen houden: dan zal onze blik op de wereld van vandaag die aan diepgaande veranderingen onderhevig is vol hoop zijn. Niet een naïeve blik die het alom aanwezige kwaad ontkent, maar de blik van het geloof dat weigert te blijven stilstaan bij de "schaduwen" die ons dermate bevangen dat ze ons tot wanhoop brengen. Wanneer onze blik zich richt op de toekomst van God, toekomst die al merkbaar is door eenvoudige tekenen, en zich daarover blij verwondert, dan kan het hart het lijden doorstaan. Dan kan het met de heilige Franciscus, met alle schepselen op aarde, het Licht bezingen en ook de Liefde die sterker is dan de dood en het kwaad, de Liefde die ons verzoent met God en met elkaar, die ons doet leven en een nieuwe toekomst voor ons opent.

Zuster Pierrette

Een geëffend land ...

Hoe dat zal zijn, hebben we mogen ervaren tijdens onze communautaire bijeenkomst. Vier mensen van verschillende religieuze tradities hadden wij uitgenodigd voor een ontmoeting : Claire Ly uit Cambodja, rooms-katholiek en geworteld in het boeddhisme, opperrabbijn Guedj, onze vriend en soufi Allaoui en dominee Thimothée Reymond. Een ieder van ons had het verlangen naar elkaar te luisteren en met elkaar te delen wat ons ten diepste beweegt en om samen een deel van de weg af te leggen naar dit "geëffende land".

Hierover schrijven Maria de Groot, die met zuster Christianne in Woudsend groepen ontvangt en samen inspiratie putten uit het lezen en uitleggen van de Bijbel, en zuster Anne-Geneviève.

VRUCHTBARE ONTMOETING

Uit Grandchamp kom ik altijd met een nieuw inzicht thuis. Dat inzicht kan God of mensen betreffen. Meestal helpt het mij in de omgang, doordat ik meer inzicht heb gekregen in mijzelf. De ontmoeting in Grandchamp tussen mensen van verschillende tradities gaf mij die ervaring des te meer.

Van rabbijn Guedj heb ik het meeste geleerd. Ik houd mij graag bezig met joodse mystiek en daardoor was ik bijzonder ontvankelijk voor zijn wijsheid. Wat goed om te horen dat wij ons ego kunnen ontkennen om ons diepere ik aan het licht te laten komen. Het woord 'tsimtsoem' gonsde nog dagen rond in de Gemeente. Tsimtsoem 'doen', dat wil zeggen je zelfzucht terugtrekken om plaats te maken voor God en je diepere ik. Daar immers, in je diepte, werkt de Eeuwige. Met dit inzicht kan ik mijn verdere leven voort. Het bevestigt wat ik al eerder leerde van Teresa van Avila en

Edith Stein: *ga naar je centrum. Daar is de plaats van ontmoeting die je tot je bestemming brengt.* De rabbijn legde de nadruk op de relaties waarin wij leven. Je kunt God niet vinden buiten je naast om. 'Verenig je verlangen met Gods verlangen'. Deze joodse wijsheid maakt gezegende ontmoetingen mogelijk. Ik denk, dat de Gemeente vanuit dit verlangen de verschillende tradities heeft uitgenodigd om in elkaars aanwezigheid van hun inzichten te getuigen. Een gemeenschap, een Gemeente, die zich opent naar hen die tot andere gemeenschappen behoren, dat is op zichzelf al een feest. De ontmoeting die in deze gastvrijheid ontstaat, verfrist en verheldert. Joods, soefi, boeddhistisch en christelijk leven en denken ontvouwen zich door inspirerende getuigen. Ik was blij met de vrouw in hun midden, Claire Ly, die van binnenuit zowel de boeddhistische als de christelijke traditie kent. Ik koester altijd de hoop, dat juist vrouwen in de godsdiensten vruchtbare ontmoetingen zullen teweegbrengen.

In Grandchamp wordt dat werkelijkheid. Het getuigenis van enkele zusters liet zien wat een rijkdom aan onderlinge verheldering er in de Gemeente besloten ligt.

In de spirituele traditie doet een parabel de ronde die ik al meer dan eens ben tegengekomen en die ik zelf als volgt heb bewerkt:

Er waren eens drie wijze vrouwen die al jarenlang samenwoonden. Zij hadden nog nooit ruzie met elkaar gehad. Op een dag zei een van de drie: laten wij toch eens proberen ruzie te maken, zoals andere mensen dat doen. De overige twee antwoordden: wij hebben geen idee hoe we dat moeten aanleggen. Wel, zei de eerste, ik leg een steen tussen ons in en dan zeg ik: die is van mij. Dan zeggen jullie: nee, het is mijn steen. Zo zal de ruzie vanzelf

beginnen. Zo gezegd, zo gedaan. De eerste vrouw legde een steen in hun midden en zei: dit is mijn steen. Daarop zei de tweede: nee, hij is van mij. En de derde vrouw voegde daaraantoe: het is de mijne. De eerste antwoordde daarop: natuurlijk is het jullie steen. Neem hem dus maar. De tweede zei tegen de derde: maar die steen is van jou. Daarop zei de derde vrouw: het is de jouwe. Zo bleven ze daar bijeen, niet in staat ruzie met elkaar te maken.

Drie wijze vrouwen, drie godsdiensten, één steen, die zij aan elkaar gunden.

Maria de Groot

De bijeenkomst waarop onze vier sprekers getuigden van hun geloof, waarbij zij ons werkelijk deelgenoot maakten van wat het geloof voor ieder van hen afzonderlijk betekent, in een sfeer van respect, wederzijds vertrouwen en grote openheid, heeft me diep geraakt. Het heeft me weer doen beseffen hoezeer God, het goddelijke, aan het werk is in het hart van ons allen, zelfs al dekken dezelfde woorden niet altijd dezelfde werkelijkheid; de onderlinge verbondenheid was zo groot dat we samen konden bidden aan de hand van teksten uit onze verschillende tradities.

Dat herinnerde mij weer aan wat ik ontvangen heb gedurende al die jaren die ik in Algerije heb doorgebracht. Ik geloof namelijk dat ik dit alles ook had kunnen ervaren in contact met andere religies, als het verlangen naar ontmoeting met de ander er werkelijk is. Bijvoorbeeld mijn deelnemen aan Ribat es Salam, Band van Vrede. Daar gaat het eigenlijk niet zozeer om een groep voor interreligieuze dialoog, maar meer om een roeping van moslims en christenen met elkaar om te gaan in het leven van alledag, verbonden door eenzelfde zoeken naar God. Naast het

uitwisselen met elkaar over een gemeenschappelijk gekozen onderwerp speelt het gebed een grote rol in deze bijeenkomsten die twee keer per jaar plaats vinden. Gebeden uit een van beide religieuze tradities waarbij we allen aanwezig zijn, begeleiden de gesprekken en, wat ons het dierbaarst is, een uur stil gebed dat van tijd tot tijd spontaan onderbroken wordt door een lied of een woord uit een van beide tradities.

Eén van de sprekers zei eens: *“de ander laten wortelen in zijn eigen geloof; de eigen overtuiging niet als universeel beschouwen”*. Een Algerijnse vriendin die lichamelijk zwaar gehandicapt is heeft me dit duidelijk kunnen maken. Geminacht door haar familie, met een groot verlangen naar geloof, voelde zij zich in de eerste plaats aangesproken door een woord van de christen Jean Vanier: *“de geschiedenis van elk mens is heilig”*, en vervolgens door teksten van de soefi Sjeik Bentounès, die haar zichzelf hebben doen ontdekken en waarover wij samen veel gepraat hebben. Ondanks haar fysieke toestand vond zij innerlijke vrede en is zij geworteld in haar soefi-geloof. Dankzij al deze ervaringen voel ik nu aan dat in de interreligieuze dialoog tolerantie niet een houding vooraf is, maar veeleer de vrucht is van een innerlijk openstaan voor de ander.

De “intra”religieuze dialoog, zoals Claire Ly het noemt, is mogelijk en begint in ons eigen hart. Deze dialoog is niet alleen mogelijk maar is het enige teken van het feit dat het geworteld zijn in ons geloof authentiek is. Tekenen van het diepste wat we belijden, of zoals opperrabbijn Guedj het formuleert: *“werken aan de harmonie van de tegendelen”*, of om het met Allaoui onder woorden te brengen: *“tot een punt komen waarop er geen jij en geen ik meer is maar alleen HIJ”*.

Zuster Anne-Geneviève

LICHTSPOREN

“Lichtsporen...”

Dit is de titel van het boek van ds. Andreas Marti, een goede vriend van de Sonnenhof. Daarin weerklinken zijn ervaringen over het verblijf in diverse kloosters over de hele wereld verbreed en wijdt hij ook een hoofdstuk aan de Sonnenhof. In de vorm van een brief aan een boeddhistische non zou ik graag enkele gedachten weergeven die dit boek bij me opriep.

Lieve zuster Sumana,

Het is een kleurrijke en gevarieerde wereld die Andreas in zijn boek beschrijft. Jouw klooster in Ladakh, in de Himalaya, in India vindt er zijn plaats en ook ons huis, de Sonnenhof in Zwitserland. Onze omgeving, onze religieuze achtergrond lijken zo verschillend te zijn en toch zijn we diep verbonden in onze innerlijke zoektocht. Allen verlangen we naar de heiligheid van ons wezen, naar de ‘samenklank’ met God, naar de betekenis van dit leven. Wij willen zo graag leren wat goedheid en mededogen echt betekenen of eenvoudigweg wat het betekent mens te zijn. Iemand uit jouw traditie formuleert het zo:

Elk menselijk wezen heeft een geestelijke honger, daarin zijn we allemaal gelijk. Toen ik me dat bewust werd begon ik een diep respect te voelen voor aanhangers van andere religies. Ik besepte ook hoe noodzakelijk het is samen te werken en ons samen in dienst te stellen van onze wereld.

Met jou en met jullie allemaal die tot me spreken in dit boek voel ik me verbonden als in een onzichtbaar netwerk. Het geeft een geluksgevoel en het is tegelijk een uitdaging te weten dat zoveel monniken en nonnen, op zo veel manieren geworteld in het boeddhisme, het

hindoeïsme, het christendom... ten diepste leven met eenzelfde geestelijke zoektocht. Ik kan het alleen maar met je eens zijn wanneer je zegt:

Het punt van waaruit ik veranderingen in de wereld kan bewerkstelligen bevindt zich in mijn binnenste. Van daaruit kan ik werken voor de wereld.

Een stem uit Birma resoneert ook diep in mij: *Goedheid voelt in de meditatie als een energie. Van daaruit ontstaat het gevoel van mededogen. Het is een geestelijke houding, een diep innerlijke ervaring te beseffen hoezeer wij allen, mensen, dieren en planten, bij elkaar horen en van elkaar afhankelijk zijn.*

Een pelgrimerende moslim, in het klooster Deir Mar Musa in Syrië, noemde deze innerlijke ervaring van onderlinge afhankelijkheid: het grote WIJ gevoel. *Er heerst hier een sterk gevoel van inclusiviteit, het gevoel van een groot WIJ, wat ik vooral voel gedurende de stiltes in de gebedsdiensten, maar ook op verschillende andere momenten in de gebeden.*

Vanuit Mexico bereikt me via deze woorden een uitnodiging: *De Benedictijner monnik zou in zijn aandachtig luisteren, in het diepste van zijn wezen als het ware blootsvoets door de wereld moeten gaan om aandachtig en gevoelig te zijn voor alles, dankbaar voor alles.*

Zo wil ik mijn dagelijks leven hier op de Sonnenhof leven. Dat vraagt heel veel en is tegelijk heel simpel. Simpel zoals een Benedictijner monnik uit Japan het onder woorden brengt: *Wij leven hier heel eenvoudig, wij bidden en werken en staan open voor alle mannen en vrouwen die langs komen, uitrusten en/of met ons samen willen bidden.*

Zuster Christel

EEN NIEUW BEGIN

voor "St. Elisabeth" in Israël!

Van februari tot september van dit jaar waren er geen zusters in onze fraterniteit "St. Elisabeth". We hadden deze tijd nodig om na te denken en een nieuw begin voor te bereiden. De Gemeente had vorig jaar besloten om er alles aan te doen om onze aanwezigheid in het Heilige Land en op deze plek, waar we nu al 40 jaar wonen, voort te zetten: een geloofsdaad, want het vertrek van twee zusters van een jongere generatie heeft zijn weerslag op de hele gemeenschap. De zusters Dorothea en Mechthild zijn begin oktober naar Israël vertrokken en dragen nu de fraterniteit samen met zuster Maatje die nog enige tijd blijft voor de overdracht.

Gedurende al die maanden om tot onderscheid te komen hebben we heel sterk ervaren dat niets ons toebehoort, dat we alles ontvangen uit de hand van God. Het was nodig volledig afstand te doen van onze eigen verlangens en onze eigen plannen om de roep van God te onderscheiden en in alle vertrouwen "ja" te durven zeggen. Ons vertrek zien wij als een concretisering van het thema van ons Conseil: "Naar een geëffend land". Is het niet een appel om in het Heilige Land te zijn, in een land dat zo verscheurd is?

De datum van ons vertrek, 3 oktober, de herdenkingsdag van de Duitse hereniging, is al een teken van hoop; daardoor kwam een vurig gebed in ons op – beiden komen wij uit Duitsland – opdat ook voor deze twee volkeren zich een weg mag openen naar een land waar ieder in gerechtigheid en vrede mag wonen.

Onze aanwezigheid op die plek maakt onze liefde wakker voor het volk van het Eerste Verbond als ook voor het

Palestijnse volk. We hopen gevoeliger te worden voor de ander, die zo anders is. Dat begint al in ons dagelijks leven met elkaar. Vooral door trouw te zijn aan het gebed kunnen we het wagen vertrouwen te hebben, de ruimte van ons hart te verwijderen en zo in de kleine dagelijkse handelingen gestalte te geven aan onze roeping tot verzoening. Zo zal ons leven gekleurd worden door de gastvrijheid die zich ter plekke voordoet en door vele andere ontmoetingen. En in dit perspectief van gastvrijheid en ontvangst van de ander zullen we om te beginnen het accent leggen op het leren van de taal.

Veel vrienden en mensen in het dorp, in Jeruzalem en in de Lutherse kerk zijn blij met onze komst, en dat zijn wij ook! Maar soms, en in deze tijd nog meer dan ooit, is ons hart verscheurd en bezwaard door zoveel spanningen en zoveel lijden in dit land waarvan de complexe werkelijkheid zich steeds meer verhardt. Hoe kunnen we het anders volhouden dan door ons volkomen over te geven aan Zijn grote Liefde die ons draagt en aan Zijn goede Geest die onze blik richt naar een horizon vol hoop?

Zuster Dorothea en zuster Mechthild

* * *

Op een "breuklijn" leven, waar alle spanningen zich concentreren, is dat niet de basis van onze roeping tot verzoening en eenheid?

Verzoend leven... God heeft ons dat laten zien in de persoon van Frère Franz O.P., die kort na de bijeenkomst van de Gemeente in februari is overleden. Hij blijft voor ons een broeder die door zijn eenvoud, openheid en geloofsmoed voor onze Gemeente van grote betekenis is geweest en ons heeft gesteund in onze oecumenische roeping.

De Geest stuwt ons om steeds weer in beweging te blijven, b.v. door de komst van jongeren, door nieuwe uitdagingen die onze horizon verbreden. Hij helpt ons ook trouw te blijven en wij denken dan in het bijzonder aan Zuster Minke en Zuster Danièle die het 50-jarig jubileum van hun professie vierden.

Ja, er zijn momenten dat de Geest echt merkbaar is. Merkbaar in talrijke ontmoetingen en kontakten, allemaal tekenen van vriendschap, verbondenheid, nabijheid, gebed. Daarover zijn wij steeds weer diep verwonderd en dankbaar. Heel veel dank!

Moge deze nieuwe Adventstijd ons helpen de weg te bereiden van deze toekomst van Vrede die God aan alle volken schenkt.

In deze hoop zijn wij met u verbonden.

De Zusters van Grandchamp

Communitéit van Grandchamp
Grandchamp 4
CH 2015 Areuse
www.grandchamp.org

Derde Orde van de Eenheid
www.tiersordredelunite.org
Stichting Vrienden van Grandchamp
Gironummer 42 19 166